

Блексбер, 1987. – 147 с. 4. *Куценко А. В.* Організаційно-економічний механізм управління ефективністю діяльності підприємства споживчої кооперації України: монографія / А. В. Куценко. – Полтава: РВВ ПУСКУ, 2008. – 205 с. 5. *Тищенко А.Н.* Экономическая результативность деятельности предприятий / А.Н. Тищенко, Н.А. Кизим, Л.В. Догадайло: Монографія. – Х. – 2005. – 168 с. 6. *Турило А.М.* Методологічні підходи до оцінки фінансової діяльності підприємства / А.М. Турило // Фінанси України. 2007. - №3. – 100-104 с. 7. *Федулова Л.І.* Менеджмент організацій. Підручник. Київ: Либідь, 2004. – 448 с. 8. *Хміль Ф.І.* Основи менеджменту/ Ф.І. Хміль. – К. : Академвидав, 2007. – 575 с.

А.М. ЛАРКА, асистент, НТУ «ХП»

РОЗРОБКА І ВПРОВАДЖЕННЯ ЕФЕКТИВНОЇ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ЗАТРАТАМИ ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПРОДУКЦІЇ ПІДПРИЄМСТВ

В сучасних умовах господарювання, які характеризуються значним посиленням конкуренції як на внутрішніх, так і на зовнішніх ринках, перед українськими підприємствами дуже гостро стоїть питання підвищення конкурентоспроможності їхньої продукції. Конкурентоспроможність продукції в значній мірі визначається двома характеристиками, а саме: якістю продукції, тобто тим, наскільки вона відповідає загальноприйнятим міжнародним стандартам, технічним умовам або вимогам споживачів і її вартістю, тобто ціною. Оскільки якість продукції в основному є технічною проблемою, хоча в значній мірі також пов'язаною з затратами на технічну підготовку виробництва, то в даній роботі, в подальшому, будуть розглядатися тільки економічні (вартісні) проблеми підвищення конкурентоспроможності.

Як відомо, в абсолютній більшості випадків рівень ціни на продукцію визначається рівнем її собівартості, тобто розміром витрат різних видів ресурсів (матеріальних, трудових, фінансових) на її виробництво і реалізацію. Показником витрат різних видів ресурсів в грошовому еквіваленті є затрати. Таким чином затрати на виробництво і реалізацію одиниці продукції (повна собівартість одиниці продукції) є саме тим показником, який в найбільш значній мірі визначає її конкурентоспроможність. Враховуючи все вищесказане, приходимо до висновку, що однією з основних задач, які стоять

перед українськими підприємствами в нинішніх умовах господарювання, є ефективне управління затратами.

Питанням розгляду теоретичних та методологічних підходів до визначення поняття затрат, їх формування та розподілу між різними видами продукції, визначенню собівартості, а також питання розробки і впровадження ефективних систем управління затратами присвячена значна кількість наукових праць як вітчизняних, так і зарубіжних фахівців. Однак слід зазначити, що не дивлячись на це, залишається ряд питань, які не знайшли достатнього висвітлення і потребують подальшої розробки. В першу чергу – це питання розробки системного підходу до створення ефективної системи управління затратами (СУЗ), яка б відповідала умовам, вимогам і особливостям господарювання конкретного підприємства та в повній мірі враховувала можливість впливу на його діяльність мінливого зовнішнього ринкового середовища.

В загальному вигляді алгоритм розробки і впровадження такої системи повинен включати наступні етапи:

- визначення основних і допоміжних цілей і завдань впровадження СУЗ;
- визначення основних принципів побудови і функціонування СУЗ;
- розробка оригінальної СУЗ або вибір з відомих такої, яка в найбільшій мірі відповідає визначеним цілям і завданням та адаптація її до конкретних умов господарювання та особливостей підприємства;
- створення інформаційної системи, яка в повній мірі відповідає потребам розробленої (адаптованої) СУЗ та використовує інформаційні потоки наявних систем бухгалтерського та управлінського обліку підприємства;
- впровадження і налагодження СУЗ;
- розробка і впровадження системи стимулювання праці персоналу, який відповідає за ефективність роботи СУЗ;

– контроль ефективності функціонування СУЗ, а в разі потреби, корегування її роботи, систем управлінського і бухгалтерського обліку, системи стимулювання праці і т. ін.

Ефективна СУЗ повинна відповідати наступним вимогам:

– забезпечувати постійне збирання, оброблення та аналіз об'єктивної інформації, яка відображає реальний стан справ на підприємстві і яка є необхідною для прийняття управлінським персоналом оптимальних рішень як оперативного, так і тактичного та стратегічного характеру;

– мати ієрархічну побудову, тобто забезпечувати контроль і аналіз затрат на робочих місцях, виробничих дільницях, цехах, службах і господарствах, інших структурних підрозділах та підприємству в цілому;

забезпечувати можливість складання всіх видів кошторисів затрат як для підприємства в цілому, так і для окремих структурних підрозділів;

– забезпечувати можливість калькулювання виробничої та повної собівартості всіх видів продукції та розрахунку оптових цін підприємства та продажних цін;

– бути економною, тобто не потребувати на своє функціонування значних витрат;

– забезпечувати постійний пошук шляхів і резервів зниження та оптимізації затрат на всіх стадіях виробничого процесу та у всіх без винятку виробничих, господарських, збутових та управлінських підрозділах підприємства;

– забезпечувати можливість постійного удосконалення діючих систем управлінського та бухгалтерського обліку;

– мати таку структурну побудову, яка б забезпечувала можливість її неперервного подальшого удосконалення;

– забезпечувати постійну зацікавленість всіх категорій промислово-виробничого та управлінського персоналу в зменшенні та оптимізації всіх видів затрат на всіх ділянках виробничої, збутової та господарської діяльності.

Використання запропонованого алгоритму створення системи управління затратами допоможе спростити процес її створення, а забезпечення вищенаведених вимог до її створення і впровадження забезпечить ефективне її функціонування.

І.О.ГЕРАЩЕНКО, доцент, к.е.н., УПА, м. Харків, Україна

І.А. МІРЄЙЧИК, студентка, УПА, м. Харків, Україна

ПІДГОТОВКА УПРАВЛІНСЬКОГО РІШЕННЯ З УРАХУВАННЯМ ГНУЧКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Управлінська гнучкість в економічній діяльності характеризує здатність менеджменту організації та всієї його системи до швидкої перебудови управлінського впливу, прийняття та реалізації адаптивних до сформованих економічних обставин (ситуацій) управлінських рішень заради підтримки інноваційної активності підприємства і нарощування його конкурентоспроможності. Управлінська гнучкість дозволяє підприємству генерувати і реалізовувати інновації, комерціалізувати нові ідеї, які фокусуються на підвищенні ефективності діяльності підприємства, швидко реагувати на зміни у внутрішньому і зовнішньому ринковому середовищі в межах внутрішніх можливостей організації.

Гнучкі підприємства завжди конкурентоспроможні, оскільки вони своєчасно адаптуються до змін і мають можливість швидше виводити власні продукти на ринок.

Ефективні рішення - основа існування комерційного підприємства. Вони є істотним елементом кожної з п'яти функцій управління. Оскільки керівники середнього рівня повинні, як правило, приймати рішення, необхідні для успішної роботи своїх підрозділів, початківець керуючий незабаром усвідомлює значення рішень і те, як важко знайти правильне.